

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. gruodžio 11 d.
(OR. en)

13893/20

ENER 487
RECH 512
IND 264
CLIMA 341

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

data: 2020 m. gruodžio 11 d.

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13699/20

Dalykas: Tarybos išvados dėl Europos bendradarbiavimo jūrų ir kitų
atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje skatinimo

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Europos bendradarbiavimo jūrų ir kitų
atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje skatinimo, kurias Europos Sąjungos Taryba patvirtino
2020 m. gruodžio 11 d. taikydama rašytinę procedūrą.

Tarybos išvados dėl

Europos bendradarbiavimo jūrų ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje skatinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

1. PRIMINDAMA,

- 1.1. kad Europos Vadovų Taryba 2019 m. gruodžio 12 d. išvadose (dok. EUCO 29/19) patvirtino tikslą – ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti neutralaus poveikio klimatui Europos Sąjungą, atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo tikslus;
- 1.2. kad TTE (energetika) taryba 2019 m. birželio 25 d. išvadose dėl energetikos sistemų ateities (dok. 10592/19) nurodė, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimas ir jų integravimas į tinklus, taip pat tarpvalstybinės elektros energijos tinklų jungtys yra pagrindiniai būsimos energetikos sistemos elementai, o jūriniai elektros tinklai ir mazgai yra vienas iš energetikos infrastruktūros prioritetų;
- 1.3. kad TTE (energetika) taryba 2020 m. birželio 25 d. išvadose „Reagavimas į COVID-19 pandemiją ES energetikos sektoriuje – atsigavimo link“ (dok. 9133/20) pažymėjo, kad energetikos sektoriuje reikės investicijų, visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių energijos, elektrifikacijos ir tarpvalstybinių jungčių srityse, ir pabrėžė, kad strateginis požiūris į jūrų atsinaujinančiąją energiją galėtų paskatinti investicijas į šį sektorių;
- 1.4. kad Reglamente (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo ir 2018 m. gruodžio 11 d. Direktyvoje (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją valstybės narės skatinamos apsvarstyti galimybę savanoriškai suteikti galimybes jų paramos schemomis naudotis tarpvalstybiniu mastu remiantis bendradarbiavimo susitarimais, kad būtų papildytos jų nacionalinės pastangos;

- 1.5. kad Komisijos komunikate COM (2018) 773 „Švari mūsų visų planeta. Strateginė klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizija“ ir visų pirma nuodugnioje analizėje, kuria grindžiamas šis komunikatas, nurodoma, kad esama potencialo visoje ES jūros vėjo energijos gamybos pajėgumą iki 2050 m. padidinti nuo 240 iki 450 GW, kartu su kitomis atsinaujinančiosios energijos technologijomis, kad būtų pasiektas poveikio klimatui neutralumo tikslas;
- 1.6. kad Komisijos komunikate COM(2019) 640 „Europos žaliasis kursas“ teigiama, kad atsinaujinantieji energijos ištekliai atliks svarbų vaidmenį Europoje pereinant prie švarios energijos ir kad šiuo atžvilgiu svarbi priemonė bus jūrų atsinaujinančiosios energijos gamybos didinimas, remiantis valstybių narių regioniniu bendradarbiavimu, ir pabrėžiami būdai, kaip išnaudoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos, įskaitant plūdriųjų vėjo ir saulės elektrinių gaminamą, bangų ir potvynių energiją, potencialą, visų pirma tvariau valdant Sąjungos jūrų erdvę;
- 1.7. kad Komisijos komunikate COM(2020) 562 „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis“ pabrėžiamas esminis atsinaujinančiosios energijos vaidmuo įgyvendinant Europos žaliąjį kursą ir siekiant 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, taip pat tai, kad atsinaujinantieji energijos ištekliai turės būti naudojami platesniu mastu, kad būtų prisidedama prie didesnio klimato srities užmojo ir būtų skatinamas Sąjungos pramonės pirmavimas atsinaujinančiųjų išteklių technologijų srityje;
- 1.8. kad Komisijos komunikate COM(2020) 299 „Neutralaus poveikio klimatui ekonomikos stimuliavimas: ES energetikos sistemos integravimo strategija“ pripažįstamas atsinaujinančiųjų išteklių, įskaitant jūros vėją, energijos vaidmuo siekiant didinti elektrifikacijos mastą ir nurodoma, kad Jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategija ir tolesni reguliavimo ir finansavimo veiksmai užtikrins ekonomiškai efektyvų jūrų energijos planavimą bei diegimą ir sustiprins ES pramonės lyderystę jūrų atsinaujinančiosios energijos technologijų srityje;
- 1.9. kad komunikate COM(2020) 741 „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo išnaudojimo žengiant į neutralaus poveikio klimatui ateitį strategija“ Komisija teigia, kad iki 2050 m. reikės 300 GW jūros vėjo energijos ir apie 40 GW vandenynų energijos įrengtosios galios, kad iki 2050 m. būtų sukurta integruota, žalesnė ir neutralaus poveikio klimatui energetikos sistema, taip pat akcentuoja reikšmingą kitų jūrų atsinaujinančiųjų išteklių technologijų, pasiekusių skirtingus brandos etapus, potencialą;

- 1.10. kad 2020 m. rugsėjo mėn. paskelbtas kvietimas teikti pasiūlymus dėl programos „Horizontas 2020“ lėšomis finansuojamų projektų pagal Europos žaliąjį kursą, siekiant atrinkti finansuotinas jūrų energijos bandomąsias taikomąsias programas ir parodomuosius projektus, be kita ko, vandenynų energijos, (plūdriųjų) vėjo ir saulės elektrinių jūroje srityse;
- 1.11. darbą, susijusį su regioniniu bendradarbiavimu atsinaujinančiosios energijos, visų pirma jūrų atsinaujinančiosios energijos, srityje ir su elektros tinklo stiprinimu, kuris vykdomas
- Šiaurės jūrų šalių energetikos srities bendradarbiavimo grupėje, kaip nurodyta jos 2020 m. liepos 6 d. bendrame pareiškime dėl Šiaurės jūrų šalių energetikos srities bendradarbiavimo sistemos,
 - pagal Baltijos energijos rinkos jungčių planą (BEMIP), kaip nurodyta visų pirma 2020 m. rugsėjo 30 d. Baltijos jūros šalių bendroje ketinimų deklaracijoje dėl jūros vėjo energijos¹,
 - Pietvakarių Europos energetikos tinklų jungčių klausimų aukšto lygio grupėje ir pagal Vidurio ir Pietryčių Europos energijos tinklų sujungiamumo iniciatyvą (CESEC);
- 1.12. 2020 m. birželio mėn. „Splito memorandumą“, kuriame nustatytas tikslas sukurti ilgalaikę bendradarbiavimo sistemą siekiant spartinti energetikos pertvarką ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro salose, visapusiškai atsižvelgiant į kiekvienos salos ypatybes;
- 1.13. kad šiose Tarybos išvadose dėmesys sutelkiamas į jūrų ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energiją kaip pagrindinį ramstį platesniame priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo kontekste, kartu pripažįstant, kad yra reikalingos ir kitos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo pastangos;

¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/signature_version_baltic_sea_offshore_wind.pdf

2. PABRĖŽDAMA, KAD

- 2.1. visų atsinaujinančiosios energijos technologijų diegimas yra nepakeičiamas siekiant ES energetikos ir klimato tikslų ir iš esmės padeda siekiant tikslo ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti neutralaus poveikio klimatui Europos Sąjungą;
- 2.2. jūrų atsinaujinančioji energija, įskaitant prie dugno pritvirtintas ir plūdriąsias vėjo ir saulės elektrines jūroje, bangų, srovių ir potvynių energiją, terminių ir druskos gradientų diferencialus, jūros vandens šildymą ir vėsinimą, geoterminę energiją, jūrų biomasę (dumbliaus), taip pat galima esamų naftos ir dujų platformų konversija į atsinaujinančiųjų išteklių energijos platformas gali padėti išnaudoti atsinaujinančiosios energijos visose Europos jūrose ir vandenynuose potencialą, remiantis visos Europos tiekimo grandine. Prie dugno pritvirtintos jūros vėjo elektrinės kai kuriose valstybėse narėse yra dar plėtojama sekliuose vandenyse skirta naudoti technologija, o plūdriosios jūros vėjo elektrinės yra perspektyvi besiformuojanti technologija siekiant panaudoti atsinaujinančiąją energiją gilesnio jūros dugno zonose. Visos šios technologijos padeda kurti verslo galimybes Europos pramonei;
- 2.3. be atsinaujinančiosios energijos naudojimo nacionaliniu mastu, sustiprintas regioninis bendradarbiavimas ir tarpvalstybiniai projektai, apimantys kelias valstybes nares, gali padėti toliau integruojant energijos vidaus rinką ir toliau visoje ES plečiant atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą ir tobulinant elektros perdavimo infrastruktūrą. Be to, tai potencialiai gali suteikti grynąją naudą visų pirma dalyvaujančioms valstybėms narėms, nes nacionaliniai ir Sąjungos tikslai atsinaujinančiosios energijos srityje būtų pasiekti ekonomiškai efektyvesniu būdu, jeigu būtų įveikti tokiam bendradarbiavimui iškilę iššūkiai ir kliūtys;
- 2.4. toks bendradarbiavimas gali būti įgyvendinamas savanoriškai suteikiant galimybes naudotis nacionalinėmis paramos schemomis, skirtomis atsinaujinančiajai energijai, tarpvalstybiniu mastu įvairiomis formomis, pavyzdžiui, skelbiant bendrus kvietimus teikti pasiūlymus ir rengiant bendras paramos schemas, be kita ko, įtraukiant ir žemynines valstybes. Tarpvalstybiniai projektams gali būti sudarytos palankesnės sąlygos taikant naują Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą, laikantis Valdymo reglamento nuostatų;

- 2.5. tarpvalstybinio bendradarbiavimo veikloje, įskaitant bendrus ir mišrius projektus, dalyvaujama savanoriškai; tai papildo atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą nacionaliniu mastu, vykdomą siekiant ES 2030 m. tikslų, susijusių su atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimu ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu, kaip nurodyta nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose; to reikia siekiant peržiūrėto 2030 m. užmojo; planuojamos nacionalinės paramos apimtys gali būti padidintos teikiant išmokas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę;
- 2.6. greičiau pradėjus naudoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, taip pat padidinus investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas ir tobulinant vertės grandines tiek nacionaliniu lygmeniu, tiek pasitelkiant regioninio bendradarbiavimo projektus, galima padėti sukurti tvirtą ir konkurencingą Europos besiformuojančių jūrų atsinaujinančiosios energijos technologijų rinką, o tai galėtų padėti Europai išplėsti ir išlaikyti lyderystę pasaulyje naudojant šias technologijas pramoniniu mastu;
- 2.7. tarpvalstybinis bendradarbiavimas jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje gali suvaidinti svarbų vaidmenį šiose srityse; visų pirma tais projektais, kurie finansuojami daugiau nei vienos valstybės narės lėšomis, ir projektais, apimančiais daugiau nei vieną valstybę narę (bendrais ir mišriais projektais), galėtų būti panaudotas plataus masto atsinaujinančiosios energijos naudojimo ir masto ekonomijos potencialas, nes būtų sumažintos sistemos sąnaudos ir erdvės reikalavimai, taip pat sudarytos palankesnės sąlygos jūrų atsinaujinančiosios energijos integravimui į rinką ir tinklus, taip pat prekybai elektros energija;
- 2.8. atsižvelgiant į principą, kad svarbiausia – efektyvumas, atsinaujinančiosios energijos naudojimas gali atlikti svarbų vaidmenį sektoriaus integracijos klausimu, *inter alia*, taip palengvinant atsinaujinančiosios energijos gamybos integravimą į energetikos sistemą tiesiogiai per elektros tinklą arba prisidedant prie vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos, visų pirma tarpvalstybinio bendradarbiavimo pagrindu panaudojant naujas jūrų atsinaujinančiosios energijos gamybos vietas;
- 2.9. naudojant esamas technologijas ir plėtojant novatoriškus energijos kaupimo sprendimus, įskaitant atsinaujinančiosios elektros energijos pavertimą vandeniliu, gali būti prisidedama prie tolesnio jūrų ir kitos atsinaujinančiosios energijos integravimo į Europos energetikos sistemą, *inter alia*, remiant tinklo stabilumą ir lankstumą, ir atsinaujinančiosios elektros energijos gamybos verslo galimybių gerinimo;

- 2.10. reformomis, kuriomis būtų skatinamos investicijos į atsinaujinančiosios energijos gamybos pajėgumus, bus prisidedama prie ekonomikos atsigavimo po COVID-19 pandemijos skatinant inovacijas, Europos vertės grandines, pramonės augimą, žaliosios ekonomikos plėtrą ir užimtumą visoje Sąjungoje, taip pat ES pramonės konkurencingumą; regioninis valstybių narių bendradarbiavimas bus svarbus veiksnys užtikrinant, kad šia nauda būtų plačiai dalijamasi;
- 2.11. Europos žaliasis kursas ir Klimato politikos tikslo įgyvendinimo planas suteikia unikalią galimybę taikyti integruotą požiūrį į politiką ir priemones, įskaitant atsinaujinančiosios energijos naudojimą nacionaliniu lygmeniu ir tvirtesnį valstybių narių ir regionų regioninį bendradarbiavimą atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, tinkamą reguliavimo sistemą ir valstybės pagalbos taisykles, tinkamą finansinę paramą, pramonės ir augimo aspektus, socialinės sanglaudos ir užimtumo aspektus, taip pat mokslinius tyrimus ir inovacijas;
- 2.12. tarptautiniam bendradarbiavimui tenka vis svarbesnis vaidmuo naudojant jūrų atsinaujinančiąją energiją ir jam gali būti sudarytos palankesnės sąlygos, *inter alia*, pasitelkiant Tarptautinę energetikos agentūrą (TEA), kuri teikia išsamią techninio potencialo ir ekonominių galimybių analizę, taip pat Tarptautinę atsinaujinančiosios energijos agentūrą (IRENA) ir jos bendradarbiavimo sistemą jūrų atsinaujinančiosios energijos srityje, suburiant šalis, kad jos nustatytų tarptautinio bendradarbiavimo sritis ir greičiau pradėtų naudoti jūrų atsinaujinančiąją energiją;

3. ATSIŽVELGIANT Į GEOGRAFINIUS SKIRTUMUS SĄJUNGOJE IR SKIRTINGĄ ATSINAUJINANČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS GAMYBOS TECHNOLOGINĘ BRANDĄ, PRIPAŽINDAMA, KAD:

- 3.1. reikia toliau mažinti sąnaudas, susijusias su atsinaujinančiosios energijos naudojimu, visų pirma mažiau brandžių rinkų ir mažesnės technologinės brandos atveju (įskaitant jūrų technologijas, pvz., plūdriąsias vėjo elektrines ir plūdriąsias fotovoltines bei jūros vėjo elektrines arktinėmis sąlygomis), ir sąnaudas, susijusias su būtinomis susijusiomis technologijomis;
- 3.2. moksliniams tyrimams ir inovacijoms, taip pat demonstracinei veiklai skiriama parama mažiau brandžioms ES jūros atsinaujinančiosios energijos technologijoms, taip pat tiekimo grandinės vystymas yra labai svarbūs elementai siekiant didinti konkurencingumą ir gebėjimą skatinti pasaulines inovacijas;

- 3.3. jūrų atsinaujinančiosios energijos technologijų diegimo derinimas su kitais jūrų erdvės tikslais yra iššūkis, o įvairiems tikslams siekti tinkamos daugiafunkcės koncepcijos bei bendras skirtingų technologijų naudojimas gali padėti spręsti kompromisų dėl erdvės klausimą ir užtikrinti naudą aplinkai;
- 3.4. siekiant dideliu mastu naudoti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją, visų pirma jūros vėją, reikia vystyti tinklus jūroje ir sausumoje, o tam reikia itin didelio visuomenės pritarimo ir politinės valstybių narių paramos, kartu pripažįstant itin svarbias perdavimo sistemos operatorių pastangas šioje srityje; be to, saugiam ir patikimam tinklo veikimui užtikrinti reikalingi tinkami balansavimo pajėgumai, pvz., naudojant reguliavimo apkrova sprendimus arba energijos kaupimą;
- 3.5. dauguma pakrančių bendruomenių ir salų susiduria su sunkumais kovodamos su klimato kaita, atsižvelgdama į didelį atsinaujinančiosios energijos potencialą, jų aplinkos ir socialinius bei ekonominius ypatumus, pavyzdžiui, jūrų biologinę įvairovę ir jūrų bei pakrančių turizmą, ir pripažindama salų bei pakrančių bendruomenių vaidmenį įgyvendinant bandomuosius projektus, susijusius su mažiau brandžiomis jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijomis; salos ir pakrančių bendruomenės atlieka ypatingą pirmą planį vaidmenį priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo srityje ir tapdamos įvairių jūrų atsinaujinančiosios energijos technologijų bandomųjų projektų laboratorijomis, kad būtų didinama atsinaujinančiųjų išteklių ir technologijų įvairovė, kartu prisidedant prie energijos tiekimo saugumo izoliuotose sistemose;

4. KALBANT APIE TARPVALSTYBINĮ BENDRADARBIAVIMĄ, ATKREIPDAMA DĖMESĮ Į TAI, KAD

- 4.1. esama didelių kliūčių ir iššūkių tarpvalstybiniams projektams bendradarbiavimo atsinaujinančiosios energijos srityje, kurių negalima įveikti vien valstybių narių dvišaliais ir daugiašaliais tarpvyriausybiniiais susitarimais dėl konkrečių projektų;
- 4.2. tos kliūtys ir iššūkiai tarpvalstybiniams projektams atsinaujinančiosios energijos srityje yra, pavyzdžiui,
- didesnės sandorių sąnaudos dėl didelių politinio, techninio ir teisinio koordinavimo pastangų ir neaiškumų, be kita ko, susijusių su pirmaisiais projektais,

- iššūkis užtikrinti subalansuotą sąnaudų ir naudos paskirstymą tarp dalyvaujančių valstybių narių;
- ribotos lėšos ir finansavimas nacionaliniu ir ypač Sąjungos lygmeniu siekiant padengti nacionalinių ir tarpvalstybinių projektų finansavimo spragas, visų pirma, kiek tai susiję su tarpvalstybiniais projektais, siekiant padengti papildomas finansavimo spragas, atsirandančias, *inter alia*, dėl galimai nesubalansuoto sąnaudų ir naudos paskirstymo;
- iššūkis užkirsti kelią dideliame elektros energijos, gaunamos iš jūrų atsinaujinančiosios energijos gamybos, tiekimo apribojimui vykdant mišrius jūrų energijos projektus (apimančius gamybą, perdavimą ir prekybą) ir užtikrinti veiksmingą tinklo ir rinkos integraciją, kartu užtikrinant sąžiningą sąnaudų ir naudos pasidalijimą; šis iššūkis yra susijęs su tarpvalstybinių perdavimo linijų priskyrimu jungiamųjų linijų kategorijai tokiuose mišriuose projektuose pagal ES elektros energijos rinkos taisykles;
- techninių standartų (pvz., dėl vėjo elektrinių žiburių ir ženklavimo arba perdavimo įrangos sąveikumo ir įtampos lygio) suderinimo stoka;
- kiti iššūkiai, kylantys dėl su gynyba susijusios veiklos ir kitokio jūrų erdvės naudojimo;

4.3. būtų galima geriau suderinti jūrų erdvės planavimą ir elektrinių tinklo jūroje planavimą bei veiksmų koordinavimą tarp valstybių narių, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai naudotis jūrų erdve ir palengvinti nacionalinių ir tarpvalstybinių jūrų atsinaujinančiosios energijos projektų įgyvendinimą;

4.4. elektrinių tinklo jūroje planavimas dažnai nėra pakankamai susietas su elektrinių tinklo sausumoje jungtimis ir vidaus tinklo įtampos paaukštinimu;

5. ATSIŽVELGDAMA Į:

5.1. valstybių narių laisvę nustatyti savo energijos rūšių derinį pagal SESV 194 straipsnį, nacionalinę kompetenciją plėtoti savo nacionalinius elektros tinklus, įskaitant jungtis, ir nacionalinę atsakomybę už elektros energijos rinkos taisyklių vykdymo užtikrinimą ir reguliavimo priežiūrą savo teritorijoje;

- 5.2. valstybių narių teisę parengti savo nacionalines paramos schemas, taikomas iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamai elektros energijai pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 4 straipsnį, nedarant poveikio SESV 107 ir 108 straipsniams, taip pat jų teisę nuspręsti, kokių mastu jos teikia paramą kitoje valstybėje narėje iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamai elektros energijai pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 5 straipsnį;

6. ATSIŽVELGDAMA Į EUROPOS BENDRADARBIAVIMĄ ATSINAUJINANČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS SRITYJE APSKRITAI, ATKREIPIA DĖMESĮ Į TAI, KAD REIKIA

- 6.1. toliau vykdyti energijos vidaus rinkos integraciją, taip pat siekiant prisidėti prie ES klimato ir energetikos tikslų, be kita ko, vystant vidaus ir tarpvalstybinę infrastruktūrą ir didinant valstybių narių sujungimo mastą, *inter alia*, įgyvendinant transeuropinių energetikos tinklų politiką, bendro intereso projektus ir atitinkamus ES teisės aktus, siekiant remti didėjančių atsinaujinančiosios energijos apimčių integraciją į Europos elektros energijos rinką ir sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinei prekybai ir bendradarbiavimui;
- 6.2. sumažinti valstybių narių dvišalių ir daugiašalių tarpvyriausybinių susitarimų dėl tarpvalstybinių atsinaujinančiosios energijos projektų sudarymo sandorių sąnaudas, pateikiant atitinkamų bendradarbiavimo modelių galimybių, susijusių su savanorišku galimybių naudotis nacionalinėmis paramos schemomis suteikimu, sąrašą, įskaitant galimybę nustatyti bendrą paramos schemą, taip pat šabloną, kuris apimtų pagrindinius tokių susitarimų elementus, siekiant remti valstybes nares, įskaitant žemynines valstybes, bendradarbiavimo procese;
- 6.3. derinti tarpvalstybinių atsinaujinančiosios energijos projektų, įskaitant bendrus ir mišrius jūrų atsinaujinančiosios energijos projektus, sąnaudų ir naudos analizę ir tarpvalstybinę sąnaudų paskirstymą, siekiant atsižvelgti į visas susijusias sąnaudas ir naudą. Tai gali būti, *inter alia*, nauda, gaunama atsinaujinančiosios energijos tikslinių sumų, paramos atsinaujinančiajai energijai sąnaudų, rinkos integracijos, tinklų (tarpusavio) sujungimo ir tinklų įtampos aukštinimo bei integravimo srityse;

- 6.4. geriau ir veiksmingiau naudoti esamas Sąjungos lėšas siekiant palengvinti tarpvalstybinių atsinaujinančiosios energijos projektų įgyvendinimą ir atsinaujinančiosios energijos naudojimą nacionaliniu lygmeniu taikant pagrindines Sąjungos priemones, pavyzdžiui, naują Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą, kitas Sąjungos priemones, pavyzdžiui, programą „InvestEU“ ir Europos investicijų banko novatoriškų projektų finansavimo schemas, taip pat 2021–2027 m. Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) pagal jos tikslinę naują finansavimo eilutę, skirtą tarpvalstybiniais atsinaujinančiosios energijos projektams; visų pirma užtikrinti, kad sklandžiai veiktų ir iš esamų šaltinių pakankamai naudotinų lėšų turėtų Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmo funkcija, kuria sudaromos sąlygos remti atsinaujinančiosios energijos projektus ir stiprinti regioninį bendradarbiavimą, padengiant bendrų projektų finansavimo spragas, atsirandančias, *inter alia*, dėl nesubalansuoto sąnaudų ir naudos paskirstymo tarp valstybių narių;
- 6.5. peržiūrėti valstybės pagalbos atsinaujinančiajai energijai sistemą, kuri būtų suderinta su Švarios energijos dokumentų rinkinio direktyvomis bei reglamentais ir Europos žaliuoju kursu ir kuria būtų sudaromos palankesnės sąlygos siekti 2030 m. klimato ir energetikos tikslų, atsižvelgiant į ES klimato politikos tikslo įgyvendinimo planą ir tikslą iki 2050 m. pasiekti, kad Europos Sąjungos poveikis klimatui būtų neutralus, taigi, ja turėtų būti remiamas atsinaujinančiosios energijos naudojimas, užtikrinamas tikrumas investuotojams ir visuomenės pritarimas reikiamai paramai, taip pat sudaromos sąlygos skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas ir vykdyti naujų bei novatoriškų technologijų plataus masto demonstracinę veiklą;
- 6.6. Sąjungos ir nacionaliniu lygmeniu investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas, vadovaujantis visos ES mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarke, parengta Europos strateginiame energetikos technologijų plane, kuris turi būti atnaujintas, kad atspindėtų Europos žaliojo kurso užmojį ir atsinaujinančiosios energijos vaidmenį jame, skelbiant kvietimus teikti paraiškas dėl žaliojo kurso pagal programą „Horizontas 2020“ ir būsimas programas „Europos horizontas“ 2021 m. ir 2022 m. darbo programas;
- 6.7 remti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo procesą nepalankioje padėtyje esančiose, izoliuotose ar salų periferinėse elektros energijos sistemose, pavyzdžiui, salose ar atokiausiuose regionuose, įskaitant izoliuotas pakrančių zonas, nes toms sistemoms bus naudingas įvairių jūrų technologijų diegimas, pritaikant tikslinę paramą, atsižvelgiant į konkrečių jų padėtį;

7. KONKREČIAI KALBANT APIE JŪRŲ ATSINAUJINANČIĄJĄ ENERGIJOS PROJEKTUS, NURODO, KAD REIKIA:

- 7.1. laikytis visapusiško požiūrio, kuriuo sudaromos sąlygos nacionaliniu ir tarpvalstybiniu mastu įgyvendinti jūrų atsinaujinančiosios energijos projektus ir diegti jūrų technologijų vertės grandines siekiant ilgalaikės vizijos, suderinant technologinius, socialinius ir ekonominius, taip pat aplinkos veiksnius su Sąjungos užmojais klimato srityje, visų pirma taikant priemones, kuriomis remiama visa jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija ir kuriose atsižvelgiama į įvairią Sąjungos geografiją, įskaitant visus jūrų regionus;
- 7.2. remtis esamais forumais ir nagrinėti galimybes valstybėms narėms geriau koordinuoti jūrų erdvės planavimą skirtinguose Europos jūrų baseinuose ir atitinkamuose Atlanto vandenyno rajonuose, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai ir tvariai naudotis jūrų erdve, nedarant poveikio nacionalinei atsakomybei; laikytis holistinio ir visapusiško požiūrio į jūrų erdvės naudojimą ir valdymą, atsižvelgiant į nacionalinius jūrų erdvės planus ir skatinant daugiavarkio naudojimo galimybes, visų pirma siekiant užtikrinti jūrų ekosistemos aplinkos apsaugą ir visuomenės pritarimą, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas įvairių jūrų erdvės naudojimo būdų sambūviui, kad būtų užtikrintas suderinamumas su kitomis atitinkamomis Sąjungos politikos sritimis, pavyzdžiui, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija ir bendra žuvininkystės politika;
- 7.3. intensyvinti mokslinius tyrimus siekiant plėsti žinias apie jūrų aplinką ir paukščių migraciją, taip pat stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą šiais klausimais keičiantis duomenimis, geriausios praktikos pavyzdžiais ir patirtimi;
- 7.4. nagrinėti geresnio jūrų erdvės planų ir elektrinių tinklo jūroje planavimo koordinavimo galimybes Europos, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis, įskaitant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos tinklų prijungimą sausumoje, nedarant poveikio nacionalinėms pareigoms ir teisėms, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas plačiu mastu naudoti atsinaujinančiąją energiją visoje Sąjungoje;

- 7.5. vykdyti integruotą nacionalinio elektrinių tinklo jūroje ir sausumoje planavimą, taip pat geresnį valstybių narių veiksmų koordinavimą, visų pirma ilgalaikio elektrinių tinklo jūroje planavimo srityje, ir prireikus, jei tai patvirtinta atitinkamos valstybės narės, įtraukti vidaus tinklo įtampos aukštinimą, nes tai yra labai svarbu ekonomiškai efektyviam jūrų atsinaujinančiosios energijos naudojimui, atsižvelgiant į skirtingas valstybių narių aplinkybes; šiame kontekste taip pat gerinti regioninį įvairių energijos nešiklių infrastruktūros planavimo koordinavimą, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas švariojo vandenilio perdavimui iš jūrų atsinaujinančiųjų elektros energijos išteklių;
- 7.6. nuodugniau suprasti ir išsamiau išanalizuoti iššūkius, susijusius su perdavimo linijomis mišriuose projektuose apskritai, visų pirma atsižvelgiant į daugialypį šių tarpvalstybinių perdavimo linijų priskyrimo jungiamųjų linijų kategorijai pagal dabartines ES elektros energijos rinkos taisykles ir galimų rinkos susitarimų dėl koncepcijų poveikį;
- 7.7. šiuo pagrindu rasti sprendimą dėl elektros energijos rinkos susitarimų Sąjungos lygmeniu, nes tai sudarytų sąlygas greitai įgyvendinti bendrus ir mišrius jūrų energijos projektus ir užtikrintų veiksmingą tinklo ir rinkos išteklių naudojimą ir veiksmingą jūrų atsinaujinančiosios elektros energijos tinklo ir rinkos integraciją; atsižvelgiant į tai, taip pat reikia spręsti klausimus, susijusius su paskirstomuoju poveikiu rinkos dalyvių ir valstybių narių sąnaudoms ir naudai, poveikiu nacionalinėms atsinaujinančiosios energijos paramos schemoms ir teisiniu netikrumu, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingoms investicijoms į jūrų atsinaujinančiąją energiją; visais sprendimais turėtų būti užtikrinamas saugus ir ekonomiškai efektyvus elektros energijos sistemos veikimas;
- 7.8. aktyviau vykdyti mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą visoje Sąjungoje ir jos koordinavimą tarp valstybių narių jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, be kita ko, kiek tai susiję su mažiau brandžiomis technologijomis, pavyzdžiui, plūdriosiomis jūros vėjo elektrinėmis, taip pat jūros vėjo elektrinėmis arktinėmis sąlygomis, plūdriosiomis saulės elektrinėmis, bangų, srovių ir potvynių energija, siekiant sumažinti technologijų sąnaudas ir remti jų diegimą, taip pat pagrindinių tinklo technologijų, kurių reikia integruotai jūrų atsinaujinančiosios energijos sistemai, demonstracinę veiklą;

- 7.9. išnagrinėti galimybes geriau suderinti komponentų, įtrauktų į jūros vėjo energijos gamybą ir perdavimą (pritvirtintų arba plūdriųjų), techninius standartus ir specifikacijas, , siekiant palengvinti platesnio masto visos Europos tiekimo grandinės plėtrą. Toks derinimas taip pat galėtų, kiek įmanoma, apimti kitų vandenynų energijos technologijų, pavyzdžiui, potvynių ir bangų, komponentus, taip prisidedant prie išlaidų sumažinimo šiuose sektoriuose;
8. **PALANKIAI VERTINA KOMISIJOS PARENGTĄ JŪRŲ ATSINAUJINANČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS STRATEGIJĄ**, kuri yra svarbus pagrindas diskusijoms su valstybėmis narėmis ir tolesniam darbui Sąjungos lygmeniu, siekiant išnaudoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologinį ir fizinį potencialą, nes tai bus itin svarbus elementas norint pasiekti Europos 2030 m. energijos ir klimato tikslus ir tikslą, kad iki 2050 m. jos poveikis klimatui taptų neutralus.
9. **RAGINA Komisiją** užtikrinti greitą tolesnę su šiomis išvadomis ir ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategija susijusią veiklą ir, atsižvelgiant į papildomas pastangas, kurių reikia siekiant neutralaus poveikio klimatui tikslo, glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis parengti pasiūlymą dėl tarpvalstybinių ir kitų atitinkamų nacionalinių atsinaujinančiosios energijos projektų „galimybių atveriančios sistemos“ Sąjungos lygmeniu, kuria būtų atsižvelgiama į 6 ir 7 dalyse nustatytus poreikius; pasiūlymą sudarytų, *inter alia*:
- 9.1. gairės dėl valstybių narių dvišalių ir daugiašalių tarpvyriausybinių susitarimų dėl tarpvalstybinių atsinaujinančiosios energijos projektų sudarymo, įskaitant tokių susitarimų šabloną, gairės dėl atitinkamų bendradarbiavimo modelių, susijusių su savanorišku galimybių naudotis nacionalinėmis paramos schemomis, įskaitant bendrus konkursus ir bendras paramos schemas, suteikimu, ir gairės dėl sąnaudų ir naudos analizės ir tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, taip pat veiksmų šiose srityse koordinavimo vykdant tarpvalstybinius projektus;
- 9.2. atitinkamų ES finansavimo priemonių apžvalga ir pasiūlymas dėl geresnio ir veiksmingesnio esamų Sąjungos lėšų naudojimo pagal pagrindines Sąjungos priemones, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti tarpvalstybinius ir nacionalinius atsinaujinančiosios energijos projektus, Sąjungos lygmeniu praktiškai panaudojant finansavimą pagal atitinkamas priemones, visų pirma Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmo sąlygų sudarymo funkciją, remiantis Europos ekonomikos gaivinimo planu;

- 9.3. gairės, kaip būtų galima pagerinti ir sustiprinti valstybių narių veiksmų koordinavimą jūrų erdvės planavimo ir elektrinių tinklo jūroje planavimo srityje, įskaitant elektrinių tinklo sausumoje vystymą ir jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos tinklų prijungimą, taip pat techninius standartus;
- 9.4. kalbant apie mišrius jūrų energijos projektus – išsamesnė ir nuodugnesnė poveikio ir koncepcijų analizė, kaip apibrėžta 7.6 punkte, kuri, *inter alia*, turėtų būti įtraukiama į poveikio vertinimą, susijusį tik su atitinkamomis ES teisės aktų nuostatomis, ir kaip tik šios nuostatos galėtų būti pritaikytos tokiems mišriems projektams stabilioje teisinėje investavimo sistemoje, taip užtikrinant tiek vidaus rinkos veikimą, tiek sąlygas elektros energijos gamybai ir integravimui, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms, būtinoms ES klimato ir energetikos tikslams pasiekti; įvertinimas, kaip iki to laiko būtų galima sudaryti palankesnes sąlygas greitai įgyvendinti mišrius projektus ir suteikti pakankamai lankstumo išbandyti skirtingas ir novatoriškas galimybes, ir šia analize bei su mišriais projektais susijusia patirtimi pagrįstas pasiūlymas dėl ilgalaikio sprendimo, remiantis 7.7 punkte išdėstytais elementais;
- 9.5. nuostatos dėl paramos moksliniams tyrimams ir investicijoms atsinaujinančiosios energijos gamybos, tinklo technologijų ir tinklo integracijos technologijų, įskaitant kaupimą, srityje pagal programos „Europos horizontas“ 2021 m. ir 2022 m. darbo programas, įskaitant specialiai pritaikytus kvietimus teikti pasiūlymus, kuriais būtų atsižvelgiama į technologinius ir geografinius visų valstybių narių ypatumus, ir nuostatos dėl intensyvesnių mokslinių tyrimų dėl bendro poveikio jūrų aplinkai ir paukščių migracijai, žiediško projekto ir Europos strateginio energetikos technologijų plano atnaujinimo, kad būtų atspindėta atsinaujinančiosios, visų pirma jūrų, energijos svarba, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms glaudžiau bendradarbiauti ir keistis informacija šiais klausimais;
- 9.6. nuostatos dėl palankesnių sąlygų kuriant Europos jūrų atsinaujinančiosios energijos forumą, kuriame dalyvaus valstybės narės, reguliavimo institucijos ir atitinkami suinteresuotieji subjektai, siekiant skatinti regioninį bendradarbiavimą ir keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje.